

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 15CoP/84/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8723212070
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 01. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Morozová Nemcová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8723212070.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Morozovej Nemcovej a členov senátu JUDr. Ingrid Kalinákovej a JUDr. Zuzany Biščákovej, v právnej veci starostlivosti súdu o maloletú B. B., nar. X. N. XXXX a maloletého R. B., nar. XX. V. XXXX, trvale bytom u matky, deti rodičov: matky J. D. B.H., nar. XX. Q. XXXX, trvale bytom Š. Č. XXX/XX, W., C.Č. M. T. a otE. C. B., N. XX. Y. XXXX, K. č. XXX/XX, B., t.č. v T., o návrhu navrhovateľov - starých rodičov maloletých detí Q. S., nar. XX. F. XXXX a D. S., nar. XX. N. XXXX, obaja bytom B. Č. XXX/XXX, XXX XX Š., právne zastúpených: Advokátska kancelária JUDr. Marcel Mašan, s.r.o., Dostojevského rad č. 3313/12, 058 01 Poprad, na úpravu styku, o odvolaní navrhovateľov proti uzneseniu Okresného súdu Poprad č.k. 14P/170/2023-18 zo dňa 5. decembra 2023 takto

rozhodol:

- Potvrďuje uznesenie.
- Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým uznesením vyhlásil, že nemá právomoc konať v predmetnej veci starostlivosti súdu o maloleté deti a konanie zastavil podľa § 9 a § 2 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (CMP) v spojení s § 161 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (CSP) a Nariadením Rady (EÚ) 2019/1111 z 25. júna 2019 (Nariadenie). Zároveň súd rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania podľa § 52 CMP. V dôvodoch uviedol, že mu je z jeho činnosti v konaní pod sp.zn. 15P/24/2023, sp.zn. 10P/141/2022 a sp.zn. 15P/24/2023 známe, že obvyklý pobyt maloletých detí je v T., kde bolo v poradí ako prvé začaté konanie č. XPSXXX/XXg, ďalej že manželstvo rodičov maloletých detí bolo dňa XX. H. XXXX rozvedené v T., maloleté deti nachádzajú na území T. a konanie o zverenie maloletých detí je rovnako vedené T. súdom, pričom rodičia sa od 4. marca 2023 striedajú v zabezpečení starostlivosti o maloleté deti na území T..

2. Proti tomuto uzneseniu v zákonom stanovenej lehote podali navrhovatelia odvolanie, argumentujúc nedostatočným odôvodnením, pretože súd sa nezaoberal tým, že najmä starý otec sa nemôže zúčastniť konania v T. vzhľadom na jeho zdravotný stav, čo preukázali aj lekárskou správou o jeho pohybových obmedzeniach. Namietali formalistické rozhodnutie súdu s poukazom na Čl. 2 ods.1 CMP. Upozornili, že sa v danom prípade jedná o špecifickú situáciu, kedy je ohrozené právo osoby na prístup súdu a na súdnu ochranu a je potrebná aplikácia Čl. 3 CMP vo vzťahu k určaniu právomoci súdu a § 112 ods.3 CMP vo vzťahu k miestnej príslušnosti, zároveň na Nariadenie rady (EÚ) 2019/1111 zo dňa 25. júna 2019 s odkazom na štátne občianstvo detí. Odvolatelia ďalej uviedli, že Mestský súd v K. stále vedie pod sp.zn. 20P/77/2022 konanie o nariadenie návrhu maloletých detí do krajiny obvyklého pobytu. Navrhli uznesenie zmeniť vo výroku I. tak, že príslušným súdom na konanie je Okresný súd Poprad.

3. Krajský súd v Prešove ako odvolací súd, príslušný na rozhodnutie o odvolaní navrhovateľov v zmysle § 2 ods. 1 CMP v spojení s § 34 CSP, preskúmal napadnuté rozhodnutie podľa zásad uvedených v

ustanoveniach § 62 a nasl. CMP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario, pričom dospel k záveru, že napadnuté uznesenie je v napadnutom výroku vecne správne. Súd prvej inštancie postupoval vecne správne a správne aplikoval aj príslušné zákonné ustanovenia. Na doplnenie dôvodov rozhodnutia v kontexte odvolacích námietok, bez opakovania relevantných skutkových zistení a právneho posúdenia vzhľadom na to, že prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (ÚS SR vo veciach II.ÚS 78/05, III.ÚS 264/08, IV.ÚS 372/08), odvolací súd dopĺňa nasledovné.

4. V súlade s článkami 3 a 27 Dohovoru OSN o právach dieťaťa z 20. novembra 1989 záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti súdu, týkajúcej sa detí.

5. Podľa § 1 CMP podľa tohto zákona súdy prejednávajú a rozhodujú veci ustanovené v tomto zákone.

6. V danej veci sa starí rodičia domáhajú úpravy vzájomného styku s maloletými deťmi neodkladným opatrením a tiež meritórnym súdnym rozhodnutím vo veci samej, iniciujúc súdne konanie pred súdom Slovenskej republiky, poukazujúc na štátne občianstvo maloletých detí, ohrozenú možnosť starých rodičov, najmä starého otca zúčastniť sa súdneho konania pred rakúskym súdom vzhľadom na obmedzenú pohyblivosť, poukazujú na nedobrovoľný odchod maloletých detí zo Slovenska na základe rakúskeho súdneho rozhodnutia a na silné citové puto k starým rodičom, všetko z dôvodu, že zhoršený zdravotný stav im nedovoľuje navštevovať maloleté deti v T. a zároveň otec maloletých detí im bráni v styku a odmieta vycestovanie detí na územie Slovenskej republiky.

7. Podľa čl. 7 Nariadenia Rady (EÚ) 2019/1111 z 25. júna 2019 o právomoci a uznávaní a výkone rozhodnutí v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností a o medzinárodných únosoch detí, ktoré v širšom kontexte predmetnej rodinnej veci aplikoval súd prvej inštancie, súdy členského štátu majú právomoc vo veciach rodičovských práv a povinností k dieťaťu, ktoré má obvyklý pobyt v tomto členskom štáte v čase začatia konania.

8. Podľa čl. 8 ods. 1,2 cit. Nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, vo veciach rozvodu, rozluky alebo anulovania manželstva, súdy členského štátu majú právomoc vo veciach rodičovských práv a povinností k dieťaťu, ktoré má obvyklý pobyt v tomto členskom štáte v čase začatia konania. Odsek 1 sa uplatňuje s výhradou ustanovení článkov 9, 10 a 12.

9. Podľa § 25 ods. 5 Zákona o rodine ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak to vyžadujú pomery v rodine, súd môže upraviť styk dieťaťa aj s blízkymi osobami. Ustanovenia odsekov 1 až 4 sa použijú primerane.

10. Súd prvej inštancie postupoval v prípade predmetného návrhu vecne správne, keď skôr než začal konanie, preskúmal splnenie procesných podmienok, ktoré určuje zákon, aby mohol vo veci konať a rozhodnúť. Právomoc sa všeobecne posudzuje ako oprávnenie určitého štátneho orgánu, v tomto prípade súdu, riešiť otázky, ktoré sú mu v rámci zákona kompetenčne zverené. Civilný sporový poriadok vymedzuje právomoc súdov v § 3 a 4 CSP, pričom ustanovenie § 3 CSP určuje, že súdy prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány. Súkromnoprávne vzťahy, z ktorých vychádzajú súkromnoprávne spory a iné veci, sú charakterizované najmä právnou rovnosťou a vôľovou autonómiou ich účastníkov. Nad rámec vzťahov uvedených v § 3 CSP súdy prejednávajú a rozhodujú aj iné veci, ktoré sa už nezakladajú priamo na práve súkromnom, ale len vtedy, ak to ustanovuje zákon (§ 4 CSP). Právomoc patrí ku základným podmienkam konania a jej nedostatok vedie k jeho zastaveniu.

11. Vychádzajúc z vyššie citovaných ustanovení, je pre účely určenia právomoci súdu v rodinnoprávných veciach, ktorou je i predmetná vec, potrebné skúmať najskôr obvyklý pobyt maloletého dieťaťa v čase začatia konania, pričom je rozhodujúci vždy reálny pobyt a kritérium trvalejšieho zdržiavania sa v určitom mieste. Ako štát obvyklého pobytu je potom možno chápať predovšetkým ten členský štát, na území ktorého malo dieťaťa v čase začatia konania svoje trvalejšie a stabilné bydlisko. Súdny dvor Európskej únie vo svojom rozsudku vo veci C-523/07 vložil pojem obvyklý pobyt v zmysle článku 8 ods. 1 Nariadenia Brusel II bis tak, že mu zodpovedá miesto, ktoré odzrkadľuje istú mieru začlenenia dieťaťa do sociálneho a rodinného prostredia, ako to už uviedol súd prvej inštancie. Je v najlepšom záujme maloletého dieťaťa, aby vo veci konali a rozhodovali súdy, v ktorých obvode sa maloleté dieťa zdržuje, a to i s prihliadnutím k dosahu miestnych sociálnych, zdravotných a školských orgánov, je žiadúce, aby šetrenie pomerov bolo realizované úradmi a orgánmi v dosahu a blízko maloletého dieťaťa.

12. Z predchádzajúcich konaní vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti je zrejmé, že podstatnú skutočnosť pre konanie, t.j. otázku právomoci súdu, založenú na obvyklom pobyte maloletých detí, vyriešil rakúsky súd. Zo spisu tunajšieho súdu sp.zn. 24CoP/43/2023 vyplýva, že súd rozhodol o navrátení maloletých detí na územie T. a od 4. marca 2023 sa maloleté deti nachádzajú späť na území tohto členského štátu. Odvolací súd nemá žiadne dôvody, pre ktoré by mohol spochybňovať právne závery rakúskeho súdu, na ktorých tento súd založil svoje rozhodnutie. Odvolací súd poukazuje na to, že v danom prípade od uzatvorenia manželstva, t.j. od 9. februára 2019 rodičia maloletých detí bývali v T., po narodení s nimi bývali aj ich deti. Návrat rodičov na Slovensko dňa 22. júna 2022 s deťmi bol vyhodnotený ako dočasný, časovo obmedzený, pričom zo žiadnych iných dôkazov nevyplýva, že rodičia maloletých detí sa dohodli na tom, že zmenia miesto obvyklého pobytu ich spoločných maloletých detí z T. na Slovensko. V konaní nebolo preukázané, že otec maloletých detí konkludentne súhlasil s prenesením bydliska detí na Slovensko. Ak slovenský súd nemá právomoc konať vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti, nemôže rozhodovať ani vo veci úpravy styku maloletých detí s blízkymi osobami. K námietke odvolateľov odvolací súd podotýka, že v situácii, keď nebude stretávanie sa starých rodičov s ich vnúčatami - maloletými deťmi realizované štandardným spôsobom na základe dohody s rodičmi, možnosť podania návrhu na úpravu tohto styku súdnym rozhodnutím súdom členského štátu Európskej únie zahŕňa všetky prvky ochrany práv účastníkov, vrátane práva domôcť sa svojho nároku na súde v riadnom súdnom konaní, v danom prípade napríklad vypočutím účastníka prostredníctvom dožiadaného súdu v Slovenskej republike.

13. Zhrnúc uvedené, odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie postupoval v zmysle právnych predpisov, ktorými bol v tejto veci viazaný a nedopustil sa žiadnych väd, ktoré by mali za následok nesprávne rozhodnutie. Na základe uvedeného odvolací súd skonštatoval, že podanému odvolaniu nie je možné vyhovieť, preto napadnuté uznesenie postupom podľa § 387 ods. 2 CSP v celom rozsahu ako vecne správne potvrdil.

14. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 52 CMP s použitím § 396 ods. 1 CSP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

15. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 C.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).